

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Instrucțiunile din 14.09.2012

referitoare la implementarea regimului expunerilor mari

Având în vedere:

- prevederile *Regulamentului BNR-CNVM nr.14/24/2010 privind expunerile mari ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții* (denumit în continuare *Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/24/2010*),
- clarificările cu privire la modul de aplicare a prevederilor referitoare la regimul expunerilor mari, date în cadrul *Ghidurilor CEBS privind implementarea regimului revizuit al expunerilor mari* din 11 decembrie 2009,
- practica predominantă în domeniu la nivelul Uniunii Europene,

în baza dispozițiilor art. 420 alin.(2) din *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea 227/2007*, cu modificările și completările ulterioare, Banca Națională a României emite următoarele instrucțiuni:

PARTEA 1

Introducere

1. Pentru ca regimul expunerilor mari să acționeze în mod eficient în sensul diminuării impactului generat de dificultățile de rambursare ale contrapartidelor, expunerile mari trebuie să fie identificate în mod clar de către instituțiile de credit. Aceasta include identificarea conexiunilor dintre clienți. În consecință, prezentele instrucțiuni au scopul de a clarifica conceptul de inter-conexiune, în special pentru

cazurile în care aspectele privitoare la control sau dependența economică ar trebui să conducă la gruparea clienților.

2. Prezentele instrucțiuni furnizează o listă nelimitativă de indicii cu privire la control care vor ajuta instituțiile de credit în identificarea relațiilor de control. Chiar în cazurile în care nu se poate vorbi despre exercitarea controlului de către un client asupra altui client, instituțiile de credit trebuie să determine dacă, între clienții respectivi, există o relație de dependență economică. Dacă este posibil ca problemele financiare ale unui client să determine dificultăți de rambursare pentru alți clienți, atunci există un singur risc care trebuie luat în considerare. Dependența economică între clienți poate fi uni- sau bi-direcțională. Prezentele instrucțiuni cuprind o listă nelimitativă de exemple care ilustrează posibilele situații de dependență dintre clienți care permit instituțiilor de credit să investigheze, mai departe, necesitatea de a grupa clienții.

3. De asemenea, sunt avute în vedere și posibilele conexiuni între clienți ca urmare a existenței aceleiași surse principale de finanțare, în acest context fiind furnizate îndrumări pentru cazurile în care clienții ar/nu ar trebui considerați ca fiind în legătură, pe baza relației de finanțare.

4. Identificarea clienților aflați în legătură trebuie să fie parte integrantă a procesului de acordare și de urmărire a creditelor, iar fiecare instituție de credit trebuie să aibă implementat un proces robust pentru realizarea unei asemenea identificări. Deși instituțiile de credit trebuie să depună eforturi pentru a aplica acest proces tuturor expunerilor, acest deziderat este totuși dificil de realizat în practică și, în acest context, se recomandă o abordare proporțională: ca nivel minim, ar trebui aplicat un proces intensiv tuturor expunerilor care depășesc 2% din fondurile proprii ale instituției de credit, atât la nivel individual cât și consolidat.

5. Expunerile pot rezulta nu numai în urma investițiilor directe efectuate de instituțiile de credit, dar și prin investiții în scheme¹ care la rândul lor investesc în active suport. În mod ideal – și în plus față de schemă – activele suport ale unei scheme ar trebui să fie luate în calcul la determinarea expunerilor pentru scopurile expunerilor mari.

¹ Ca de exemplu Organisme de plasament colectiv (OPC) și vehicule de finanțare structurată (de ex. securitizări)

6. În acest sens, se poate afirma că abordarea de tip *look-through* (analizarea individuală a expunerilor suport aferente unei scheme) este abordarea cea mai sensibilă la risc din punctul de vedere al expunerilor mari. Totuși, nu este întotdeauna posibil sau fezabil să fie aplicată abordarea *look-through* și din acest motiv, pentru asemenea cazuri sunt propuse abordări alternative mai conservatoare. Aceste abordări, pe de o parte, oferă un stimulent pentru utilizarea abordării *look-through*, dar, pe de altă parte, oferă suficientă flexibilitate pentru instituțiile de credit. În consecință, decizia cu privire la alegerea celei mai potrivite abordări rămâne la latitudinea instituțiilor de credit.

7. Abordările alternative oferă flexibilitate prin luarea în considerare a informațiilor parțiale referitoare la schemă, activele suport (abordare *look-through* parțială, abordare bazată pe structură) sau la granularitate. Cu toate acestea, trebuie reflectat și gradul înalt de incertitudine din cadrul expunerilor (sau chiar al întregilor scheme) suport necunoscute. Din acest motiv, este necesar ca toate expunerile suport necunoscute ale unei scheme, precum și schemele în totalitate, necunoscute, să fie considerate ca aparținând unui grup separat de clienți aflați în legătură.

8. De asemenea, este avută în vedere aplicarea abordărilor propuse în cadrul prezentelor instrucțiuni și în cazul produselor tranșate din punctul de vedere al riscului, în acest sens fiind prezentat un număr de exemple, prevăzute în Partea a 2-a, secțiunea C, pentru a ilustra funcționarea diferitelor abordări.

PARTEA a 2-a

Clienții aflați în legătură

9. Tratatul expunerilor mari are drept scop limitarea impactului pe care-l poate avea eșecul unei contrapartide asupra instituției de credit. Riscul idiosincratic reprezintă efectele riscurilor caracteristice debitorilor individuali. Scopul definiției „grup de clienți aflați în legătură”, prevăzută la art.2 alin.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010 privind expunerile mari ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții*, este acela de a identifica clienții atât de strâns legați prin factori de risc idiosincratic, încât este prudent să fie tratați ca reprezentând un singur risc.

A. Definiția „grup de clienți aflați în legătură” prevăzută la art.2 alin.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010 privind expunerile mari ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții*

10. Expresia „grup de clienți aflați în legătură” reprezintă:

- a) două sau mai multe persoane fizice și/sau juridice care constituie, dacă nu se dovedește altfel, un singur risc deoarece una din ele deține, direct sau indirect, controlul asupra celeilalte ori celorlalte; sau
- b) două sau mai multe persoane fizice și/sau juridice între care nu există o relație de control, așa cum este descrisă la lit.a), dar care trebuie să fie considerate ca reprezentând un singur risc deoarece sunt interconectate în asemenea măsură încât, în cazul în care una din acestea s-ar confrunta cu probleme financiare, în special dificultăți de finanțare sau de rambursare, cealaltă sau toate celelalte ar întâmpina probabil dificultăți de finanțare sau de rambursare.

11. Definiția „grup de clienți aflați în legătură” se referă la interconexiuni ce rezultă într-una dintre următoarele situații:

- un client deține controlul asupra altuia;
- clienții sunt interconectați printr-o anumită formă de dependență economică semnificativă, cum ar fi spre exemplu:
 - dependența economică directă, cum ar fi legăturile în cadrul lanțului de aprovizionare ori dependența de clienții mari, sau
 - clienții dispun de o aceeași sursă principală de finanțare sub forma accesului la creditare, finanțare potențială sau asistență financiară directă, indirectă sau reciprocă.

B. Interpretarea noțiunii de „control”

12. În contextul definiției „grupului de clienți aflați în legătură”, pentru semnificația noțiunii de „control”, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere în primul rând prevederile relevante ale art. 7 alin.1 pct.4 din *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.99/2006*, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, controlul reprezintă relația dintre societatea mamă și o filială a acesteia sau o relație similară existentă între orice persoană fizică/juridică și o entitate.

13. Se presupune că există control atunci când clientul deține direct sau indirect, prin intermediul filialelor, mai mult de jumătate din capitalul sau drepturile de vot ale unei

entităţi, cu excepţia cazului în care, în circumstanţe excepţionale, poate fi demonstrat în mod clar faptul că o astfel de deţinere nu constituie control.

14. Un client care deţine 50% din acţiunile/drepturile de vot ale unui alt client poate exercita una sau mai multe dintre capacităţile prevăzute la pct.16. Aceeaşi situaţie se poate manifesta şi în cazul în care există doi parteneri/deţinători egali care îşi împart atribuţiile şi conduc în comun entitatea (a se vedea exemplul de la pct.18).

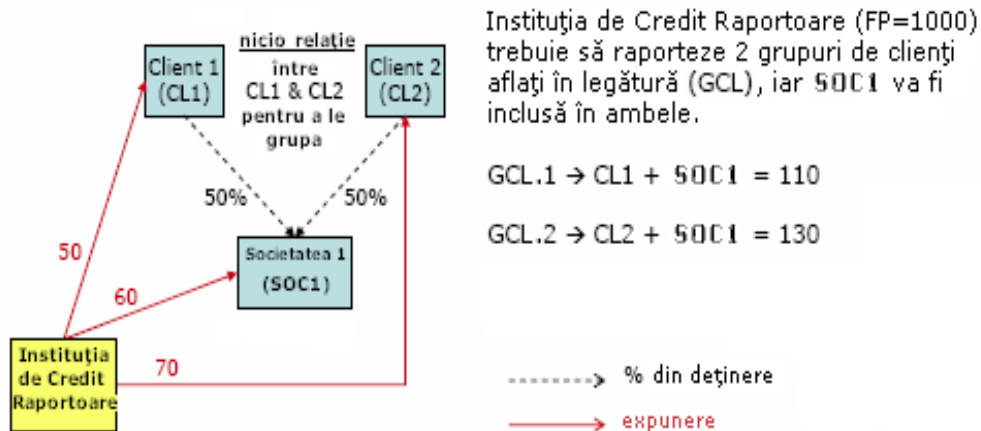
15. Controlul poate exista şi în condiţiile în care clientul deţine mai puţin de jumătate din drepturile de vot ale unei entităţi sau chiar în situaţia în care nu deţine interese de participare în respectiva entitate.

16. La evaluarea cazurilor de mai sus, instituţia de credit va lua în considerare indiciile de control asociate situaţiilor în care clientul are autoritatea să exercite una sau mai multe dintre următoarele:

- capacitatea de a direcţiona activitatea altei entităţi (în acest context, un client persoană fizică sau juridică) astfel încât să obţină beneficii din aceasta;
- capacitatea de a decide cu privire la tranzacţiile importante cum ar fi transferul profitului sau al pierderii;
- capacitatea de a numi sau revoca majoritatea directorilor, consiliul de supraveghere, membrii consiliului de administraţie sau ai organului de administrare echivalent în condiţiile în care controlul entităţii este exercitat de respectivul consiliu/organ;
- capacitatea de a obţine majoritatea voturilor în cadrul şedinţelor consiliului de administraţie, a adunării generale a acţionarilor sau a unui organ de administrare echivalent, în condiţiile în care controlul entităţii este exercitat de respectivul consiliu/organ;
- capacitatea de a coordona conducerea unei entităţi cu cea a altor entităţi în urmărirea unui obiectiv comun, cum ar fi spre exemplu, situaţia în care aceleaşi persoane fizice sunt implicate în administrarea sau conducerea a două sau mai multe entităţi.

17. În cazurile în care instituţia de credit consideră necesară efectuarea unei evaluări mai amănunţite, alături de aceste indicii pot fi folosite, în vederea identificării relaţiei de control, şi alte indicii relevante pentru scopuri contabile.

18. Există situații în care o entitate ar trebui inclusă în mai multe „grupuri de clienți aflați în legătură”, cum ar fi, spre exemplu, cazul unei entități în care două persoane/companii dețin fiecare câte o participație de 50% la capital și exercită control în mod egal asupra entității, dar nu sunt altfel interconectate în sensul prevederilor de la art.2 alin.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/24/2010* (a se vedea schema de mai jos). Același raționament se aplică și în cazul în care un client a încheiat un acord cu alți acționari astfel încât să obțină majoritatea drepturilor de vot ale unei entități, această situație implicând că toți acționarii în cauză au control asupra entității. O persoană fizică sau juridică, asociată într-una sau mai multe parteneriate exercită, de asemenea controlul asupra acestora iar parteneriatele respective sunt, prin urmare, incluse în „grupul de clienți aflați în legătură” al fiecăruia dintre asociații lor.

19. La calculul expunerii față de un „grup de clienți aflați în legătură” trebuie inclusă întreaga expunere față de un client care face parte din respectivul grup; această sumă nu se limitează la și nici nu este proporțională cu procentul de deținere.

20. Din definiția „grupului de clienți aflați în legătură” rezultă faptul că grupurile constituite pe orizontală care întocmesc conturi consolidate și rapoarte anuale consolidate trebuie considerate „grupuri de clienți aflați în legătură”. În această categorie intră cazul în care o entitate este legată cu una sau mai multe entități deoarece acestea au aceeași societate-mamă sau sunt conduse pe bază unitară. Acest tip de conducere poate fi rezultatul unui contract încheiat între entitățile în cauză, sau al unor prevederi incluse în contractul de societate/asociere sau statutul respectivelor entități, sau dacă componența organelor cu atribuții de conducere și supraveghere ale

entităţii şi ale uneia sau mai multor entităţi constă, în cea mai mare parte, din aceleaşi persoane.

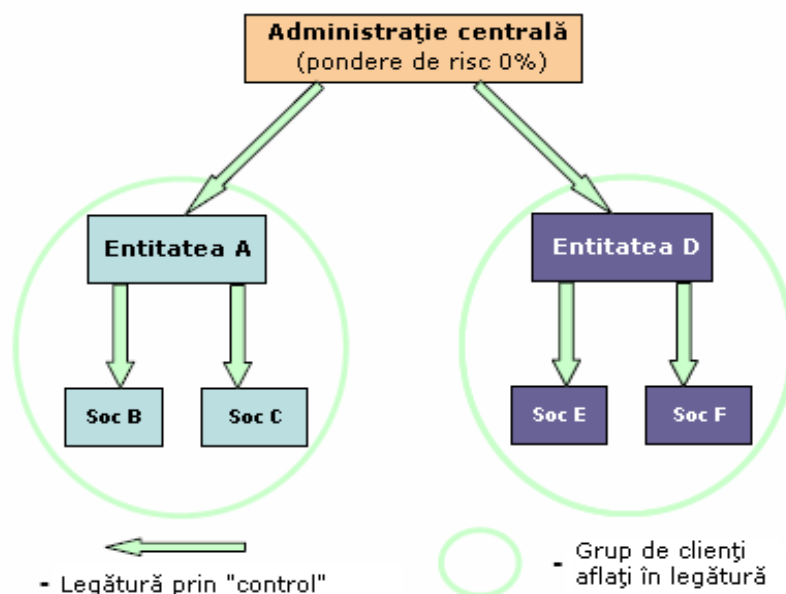
21. Expunerile faţă de entităţile din acelaşi grup cu instituţia de credit raportoare trebuie privite ca reprezentând un singur risc.

22. Se consideră că există control dacă acesta reprezintă o situaţie stabilă şi nu se manifestă pe o perioadă de timp tranzitorie. Sintagma „dacă nu se dovedeşte altfel”, utilizată în contextul definiţiei de la art.2 alin.(5) *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010*, trebuie înţeleasă în sensul că dacă instituţia de credit poate demonstra că ceea ce pare a fi relaţie de control, în realitate nu este, atunci nu se aplică cerinţa de grupare a clienţilor. În această situaţie se află acţionarii fără drepturi de vot. Cu toate acestea, în situaţiile în care există premisele pentru exercitarea controlului, nu prezintă relevanţă faptul că în prezent clientul nu exercită efectiv potenţialul control. În consecinţă, auto-limitările impuse în mod voluntar cu privire la exercitarea controlului, sub forma restricţionărilor legale sau declaraţiilor de natură similară venite din partea clienţilor nu înlătură necesitatea de a lua în considerare clienţii respectivi ca şi „clienţi aflaţi în legătură”.

C. Excepţii de la cerinţa de grupare a clienţilor pe baza relaţiei de control

23. Pentru entităţile în care majoritatea acţiunilor este deţinută în mod direct de către administraţia centrală (entităţile A şi D din exemplul de mai jos), iar expunerile faţă de administraţia centrală respectivă sunt ponderate la risc cu 0%, potrivit prevederilor din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituţiile de credit şi firmele de investiţii potrivit abordării standard*, cu modificările şi completările ulterioare, nu se aplică cerinţa de grupare a acestor entităţi în „grupul de clienţi aflaţi în legătură”. Această abordare se aplică şi în cazul entităţilor controlate de administraţiile regionale sau autorităţile locale care primesc ponderea de risc 0%, potrivit *Regulamentului BNR-CNVM nr.14/19/2006*. În astfel de cazuri, chiar dacă deţinătorul are control asupra fiecărei entităţi, riscul asociat expunerii faţă de o entitate nu este în mod normal corelat cu riscul asociat expunerilor faţă de alte entităţi. În plus, eşecul unei entităţi, persoană juridică separată, nu impune în mod necesar obligaţia deţinătorului de a investi capital suplimentar. Dacă deţinătorul decide totuşi să facă această investiţie, se presupune că aceasta ar putea fi finanţată prin creşterea veniturilor. Excepţia enunţată nu se aplică sub-structurilor

acestor entități (cum sunt entitățile B, C, E și F din exemplul de mai jos). În aceste cazuri, entitățile și filialele lor trebuie incluse în „grupul de clienți aflați în legătură”. Această abordare se aplică și în cazul altor tipuri de interconexiuni.

D. Interpretarea interconexiunii economice („un singur risc”)

Aplicarea regimului expunerilor mari în raport cu riscul de concentrare

24. Riscul de concentrare rezultat din expunerile față de contrapartidele din același sector economic sau regiune geografică nu intră sub incidența regimului expunerilor mari, acest risc fiind tratat potrivit *Regulamentului BNR nr.18/2009 privind cadrul de administrare a activității instituțiilor de credit, procesul intern de evaluare a adecvării capitalului*, cu modificările și completările ulterioare. Instituțiile de credit care își desfășoară activitatea doar într-o anumită regiune geografică sau într-o regiune în care un anumit sector economic este predominant, nu sunt afectate de prevederile aferente „clienților aflați în legătură” în mai mare măsură decât alte instituții de credit. Riscul de concentrare sectorială afectează toate entitățile dintr-un anumit sector economic; de asemenea, riscul de concentrare geografică afectează toate entitățile din aceeași regiune, în timp ce interconexiunea economică reprezintă un risc idiosincronic, suplimentar riscului de concentrare sectorială și riscului de concentrare geografică.

25. Riscul de concentrare sectorială și riscul de concentrare geografică pot fi descrise ca o dependență de un factor extern (cum ar fi piața unui produs sau o regiune anume) care afectează în aceeași măsură toate entitățile care își desfășoară activitatea într-un sector economic sau într-o regiune. Riscul idiosincratic apare în situația în care, în contextul unei relații bilaterale, dificultățile financiare ale unei entități sunt transferate, în virtutea acestei relații, celeilalte entități care, în alte condiții, nu ar fi fost afectată.

Interpretarea interconexiunii economice

26. Chiar dacă ipoteza exercitării controlului de către un client asupra altui client nu se verifică, instituția de credit trebuie să verifice dacă există o relație de dependență economică între clienți. Dacă există probabilitatea ca dificultățile financiare ale unui client să conducă la apariția dificultăților pentru alt/alți client/clienți în legătură cu plata integrală și la termen a datoriilor, atunci este evidentă existența unui „singur risc” care trebuie luat în considerare. Dependența economică între clienți poate fi reciprocă sau doar într-un singur sens.

27. Dependența poate apărea în contextul legăturilor existente în desfășurarea activității (cum ar fi legăturile în cadrul lanțului de aprovizionare, dependența de clienții importanți sau expunerile contrapartidei, dependența financiară) care sunt independente de riscul de concentrare sectorială sau riscul de concentrare geografică și sugerează faptul că respectivii clienți sunt expuși aceluiași factor de risc idiosincratic. Dacă riscul idiosincratic se concretizează, această situație poate amenința solvabilitatea unuia sau a ambilor clienți. Astfel, interdependențele între entități (sau persoane) datorate legăturilor bilaterale existente în desfășurarea activității pot conduce la apariția stării de nerambursare prin contaminare, independentă de riscul de concentrare sectorială sau riscul de concentrare geografică. Faptul că existența factorilor comuni de risc idiosincratic poate conduce la apariția stării de nerambursare prin contaminare în cazul clienților, care altfel sunt independenți, reprezintă elementul esențial al conceptului „interconexiune economică”.

28. Scopul includerii interconexiunii economice, în contextul art.2 alin.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010*, este identificarea dependențelor economice pe care un client nu le poate evita fără a întâmpina dificultăți de rambursare. Cu toate

acestea, chiar dacă un client ajunge să depindă de un alt client, de exemplu printr-o relație de afaceri, există totuși posibilitatea ca primul client să găsească un înlocuitor pentru partenerul său de afaceri (în cazul în care partenerul respectiv se află în stare de nerambursare), sau să compenseze o asemenea pierdere prin alte mijloace, cum ar fi reducerea costurilor, orientarea spre alte sectoare etc. Dacă instituția de credit ajunge la concluzia că respectivul client va fi capabil să depășească o astfel de situație fără a întâmpina dificultăți de plată semnificative, nu se aplică cerința de a considera astfel de clienți ca fiind interconectați în sensul art.2 alin.5 lit. b). Dacă, pe de altă parte, este posibil ca respectivul client să nu poată, spre exemplu, susține pierderea unui partener important, cu alte cuvinte, instituția de credit ajunge la concluzia că eșecul partenerului ar conduce la dificultăți de plată semnificative pentru clientul său, aceștia trebuie considerați ca fiind interconectați în sensul art.2 alin.5 lit. b).

29. Următoarele exemple relevă situații posibile de dependență economică între clienți, cazuri în care instituțiile de credit trebuie să efectueze analize suplimentare cu privire la necesitatea de a grupa acești clienți:

- o contrapartidă a garantat integral sau parțial expunerea altei contrapartide, sau este responsabilă pentru aceasta prin alte mijloace, iar expunerea este atât de semnificativă pentru emitentul garanției încât, la o eventuală materializare a obligațiilor ce decurg din angajamentele asumate, există probabilitatea ca emitentul să intre în stare de nerambursare. Dacă expunerea nu este semnificativă, cu alte cuvinte, în condițiile materializării obligațiilor ce decurg din angajamentele asumate, solvabilitatea emitentului nu este amenințată, astfel de relații intră sub incidența prevederilor privind tehnicile de diminuare a riscului de credit sau fac obiectul metodei privind substituirea contrapartidei;
- deținătorul unei proprietăți imobiliare locative/comerciale și chiriașul care plătește cea mai mare parte a chiriei;
- partea semnificativă a producției este destinată unui singur client;
- partea semnificativă a creanțelor sau a datoriei clientului băncii sunt față de o singură contrapartidă;
- un producător și vânzătorul de care acest producător depinde, iar înlocuirea acestuia necesită timp;
- entitățile care dispun de baze de clienți identice, ce cuprind un număr mic de clienți iar potențialul identificării de noi clienți este limitat;

- dacă instituția de credit află că altă instituție de credit a considerat clienții respectivi ca fiind interconectați; și
- pentru piața de retail:
 - debitorul și co-debitorul său;
 - debitorul și soția/soțul/ partenerul sa/său, dacă prin prevederi contractuale sau prin legislația în domeniul relațiilor familiale ambii parteneri sunt răspunzători iar creditul respectiv este semnificativ pentru amândoi; sau
 - debitorul și furnizorul de garanție reală sau garantul acestuia, cu condiția ca respectiva garanție reală sau personală să fie atât de semnificativă pentru emitent încât capacitatea acestuia de a-și respecta obligațiile să fie afectată dacă instituția de credit solicită executarea respectivei garanții reale sau personale.

30. O listă completă cu situațiile în care există interconexiune economică nu poate fi furnizată, fiecare situație având propriile caracteristici, iar identificarea clienților aflați în legătură necesită cunoașterea detaliată a clientului și nu în ultimul rând, cunoașterea de către personalul instituției de credit a riscurilor aferente clienților aflați în legătură.

Interpretarea interconexiunii economice datorată sursei unice de finanțare

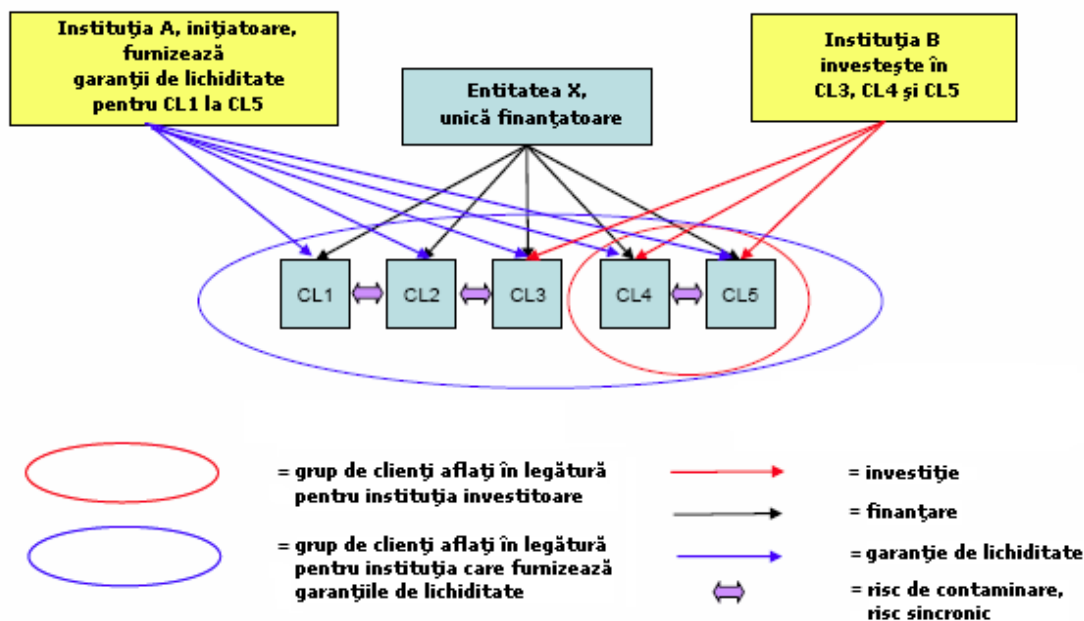
31. Art.2 alin.(5) din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* prevede că instituțiile de credit trebuie să identifice clienții aflați în legătură în baza relațiilor de finanțare existente. Aceasta înseamnă că dificultățile de finanțare pe care le-ar putea întâmpina o entitate, ar putea să conducă la propagarea dificultății de finanțare către altă entitate, datorită dependenței de aceeași sursă de finanțare. „Dependența” se referă, în acest context, la faptul că o sursă de finanțare nu este ușor substituibilă iar, în acest caz, clienții nu pot evita dependența financiară față de respectiva entitate, nici chiar în condițiile acceptării inconvenientelor de natură practică sau a costurilor mai ridicate. Scopul prevederilor respective nu este acela de a include cazurile în care contrapartidele se finanțează de pe aceeași piață (de ex. piața titlurilor pe termen scurt), ci cazurile în care finanțarea clienților se bazează pe aceeași sursă. În plus, trebuie menționat faptul că principiul de bază pentru regimul expunerilor mari este acela potrivit căruia, la identificarea interconexiunilor, nu sunt luate în considerare calitatea conducerii sau calitatea de credit aferentă entităților în cauză.

32. În cadrul exemplului de mai jos, capacitatea clienților CL1 – CL5 de refinanțare a activității depinde de solvabilitatea/reputația instituției de credit A (inițatoare și garant) și de calitatea activelor suport ale fiecăreia dintre entități (CL1 - CL5). Deoarece instituția de credit A este direct/indirect responsabilă pentru întreaga structură (culoarea verde) și, de asemenea, este împrumutătorul de ultimă instanță, A va considera entitățile CL1 – CL5 ca și „clienți aflați în legătură”.

33. Din perspectiva instituției de credit B, în general se aplică aceeași abordare. Cu toate acestea, dacă B reușește să demonstreze faptul că entitățile CL1 – CL5 nu reprezintă „un singur risc”, aceasta le poate trata ca și contrapartide separate. Se presupune că există „un singur risc” atunci când între entitățile CL1–CL5 există risc de contagiune sau risc sincron. Riscul sincron poate rezulta, spre exemplu, din:

- i) utilizarea unei singure entități finanțatoare;
- ii) același consultant de investiții (de ex. comitetul de investiții);
- iii) structuri similare;
- iv) menținerea activității pe baza angajamentelor din partea unei singure surse (cum sunt garanțiile, sprijinul sub forma creditului în cadrul tranzacțiilor structurate sau facilitățile de lichiditate neangajate ferm – *non-committed liquidity facilities*) și pe baza solvabilității respectivei surse;
- v) active suport similare.

34. În exemplul de mai jos CL1, CL2 și CL3 pe de o parte iar CL4 și CL5, pe de altă parte, au riscuri similare, ceea ce înseamnă că există risc de contagiune sau risc sincron. Premisa generală, în acest exemplu, este aceea că toate cele cinci entități sunt interconectate deoarece depind de instituția de credit A și au o sursă comună de finanțare. Cu toate acestea, dacă instituția de credit B care investește în entitățile CL3 – CL5 poate demonstra că riscul de contagiune/sincron se limitează doar la entitățile CL4 și CL5, adică CL3, CL4 și CL5 nu reprezintă „un singur risc”, iar sursa de finanțare comună poate fi înlocuită cu ușurință, aceasta poate lua în considerare doar CL4 și CL5 ca și clienți aflați în legătură și să trateze CL3 ca un client separat.

35. Un caz ilustrativ cu privire la necesitatea constituirii grupului de clienți aflați în legătură în baza existenței unei surse comune de finanțare este următorul: dacă o instituție de credit și-a luat angajamentul de a finanța sau de a acorda sprijin sub forma creditului pentru mai multe entități sau SPV-uri în condiții similare, și există posibilitatea ca toate angajamentele să se concretizeze în expuneri în același timp, datorită dependenței de aceeași sursă de finanțare. De exemplu, o entitate a furnizat lichiditate pentru un număr de intermediari, și se bazează pe emisiunea de titluri pe termen scurt în vederea finanțării acestora. Respectivii intermediari nu au altă sursă de finanțare și au investit în active pe termen lung. Întrucât calitatea activelor deținute de acești intermediari a devenit îndoielnică, pierderea încrederii din piață a intervenit imediat și în mod semnificativ și, în consecință, entitatea finanțatoare a devenit incapabilă de a emite noi titluri pe termen scurt. Prin urmare, nu a mai putut furniza sursele necesare pentru finanțarea tuturor intermediarilor. Astfel, instituția de credit, ca principal garant al intermediarilor, a devenit obligată să finanțeze întreaga structură. Deși diferiții intermediari nu au investit în aceleași active și sunt independenți din punct de vedere juridic, fiind deținuți de trust-uri diferite, este evident faptul că acestea constituie un „grup de clienți aflați în legătură” deoarece reprezintă „un singur risc”. Acesta nu este risc sectorial, așa cum se întâmplă în cazul specializării pe produs sau nișă pe piața monetară, sau mai specific, piața titlurilor pe termen scurt, care a cauzat dependența. În momentul în care nu a mai existat o piață

pentru titlurile pe termen scurt nou emise de entitatea finanțatoare, caracterul limitat al domeniului, competenței și rezistenței acestor SPV-uri a devenit evident.

36. În timp ce exemplul de mai sus prezintă anumite particularități, trebuie reținut faptul că cerința de a grupa clienții în baza existenței unei surse comune de finanțare nu depinde de tipul entității finanțate și nici de forma de finanțare utilizată, ci de faptul că entitățile respective primesc finanțarea, în întregime sau în mare parte, de la o sursă comună care nu poate fi înlocuită cu ușurință. Ca regulă cu caracter general, în ceea ce privește conceptul de „interconexiune”, se impune o evaluare de la caz la caz.

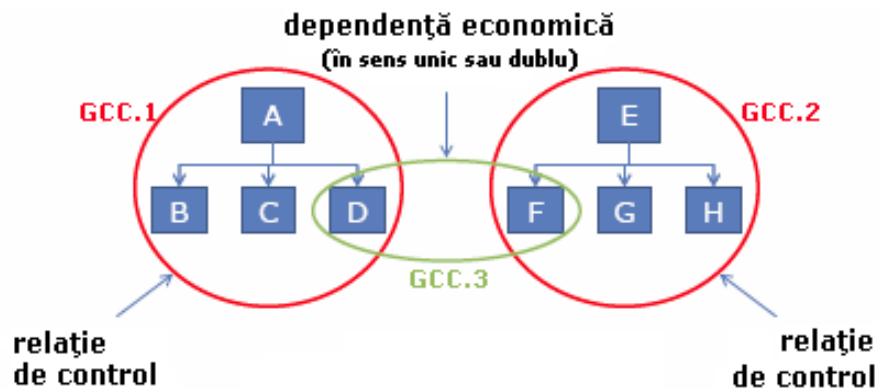
37. De asemenea, trebuie reținut faptul că existența unei surse comune de finanțare datorită localizării geografice nu conduce la necesitatea de grupare a clienților. În multe cazuri, entitățile mici și mijlocii nu au capacitatea sau motivația comercială de a folosi altă sursă decât banca locală și în plus, pentru majoritatea dintre acestea, relația personală cu reprezentantul băncii poate reprezenta „cheia” pentru obținerea unor servicii financiare mai avantajoase. În acest caz nu se justifică gruparea clienților, chiar dacă dispun de o sursă comună de finanțare. Această situație diferă de dependențele financiare descrise în această secțiune deoarece motivul pentru care se alege aceeași sursă de finanțare este localizarea geografică iar sursa de finanțare respectivă poate fi înlocuită, în condiții obișnuite.

38. Clienții care depind doar de sursele proprii de finanțare existente deoarece nu sunt solvabili, nu se încadrează în această categorie. În același sens, simplul fapt că anumiți clienți aparțin aceleiași instituții de credit, nu conduce la obligativitatea grupării respectivilor clienți. Instituțiile de credit nu sunt obligate să colecteze informații cu privire la existența unei surse comune de finanțare externă, însă trebuie să ia în considerare informațiile accesibile în această privință.

E. Relația dintre interconexiunile rezultate din control și interconexiunile rezultate din dependența economică

39. Interconexiunile rezultate din control și cele rezultate din dependența economică reprezintă două concepte diferite iar obligativitatea de a le combina ar putea conduce la cerințe exagerate de grupare a clienților. Astfel, nu se impune o cerință generală de a corela cele două concepte, așa cum sunt acestea evidențiate în exemplul de mai jos: instituția de credit raportoare a identificat două grupuri de clienți aflați în legătură (GCC), pe baza criteriului de control. În plus, există dovezi referitoare la existența interdependenței economice între clienții D și F, în sensul celor prevăzute la Secțiunea

D (de exemplu – dependența într-un singur sens de la F la D). Dacă dificultățile financiare ale clientului F nu sunt de natură a conduce la dificultăți în ceea ce privește plata datoriilor (la scadență și în întregime) pentru ceilalți membri ai grupului de clienți aflați în legătură din GCC.1, nu este necesară includerea clientului F în GCC.1. În schimb, D și F vor fi incluși în al treilea grup de clienți aflați în legătură. Necesitatea de a trata cele două grupuri (GCC.1 și GCC.2) ca un singur grup de clienți aflați în legătură apare doar în situația în care dificultățile financiare se propagă de la un grup la celălalt (risc de contagiune la nivelul întregului grup).

F. Proceduri de control și conducere pentru identificarea clienților aflați în legătură

40. Identificarea legăturilor posibile între clienți trebuie să facă parte integrantă din procesul de acordare și urmărire a creditelor. Identificarea tuturor legăturilor posibile este în interesul instituției de credit, pentru a avea o înțelegere clară asupra riscului de ansamblu (*cluster risk*). Instituțiile de credit trebuie să intensifice eforturile pentru identificarea legăturilor, pe măsură ce expunerile cresc sau ating un anumit plafon. Deși instituțiile de credit trebuie să analizeze interconexiunile existente pentru toate expunerile, o bună practică constă în analizarea intensivă, de către instituțiile de credit, a posibilelor legături economice, pe baza documentației corespunzătoare, pentru expunerile care depășesc 2% din fondurile proprii determinate la nivel individual sau consolidat.

41. Informațiile referitoare la clienții aflați în legătură sunt esențiale pentru limitarea impactului evenimentelor neprevăzute. În acest scop, instituțiile de credit trebuie să utilizeze toate informațiile disponibile pentru identificarea legăturilor, inclusiv

informațiile public disponibile. Informațiile care trebuie colectate pot merge dincolo de clientul instituției de credit și includ persoanele fizice sau juridice aflate în legătură cu clientul respectiv. Informațiile referitoare la legăturile de afaceri sau legăturile economice nu sunt de obicei cuprinse în sistemele informaționale ale instituțiilor de credit. În acest scop este necesară utilizarea „informațiilor primare” („*soft information*”) existente de obicei la nivelul ofițerilor de credit și al managerilor responsabili de relațiile cu clienții. Instituțiile de credit trebuie să depună toate diligențele pentru obținerea acestor informații.

42. Instituțiile de credit trebuie să dispună de proceduri adecvate pentru identificarea clienților aflați în legătură, deși, în practică, pot exista dificultăți în ceea ce privește identificarea legăturilor în cadrul tuturor expunerilor unei instituții de credit. Totuși, instituțiile de credit trebuie să poată demonstra Băncii Naționale a României faptul că procesele de care dispun sunt adecvate dimensiunii activității lor. În plus, procesele respective trebuie să facă obiectul revizuirii permanente de către instituțiile de credit pentru a se asigura asupra adecvării lor. În cazuri rare este posibilă implementarea procedurilor automate pentru identificarea interconexiunilor economice, fiind necesare analize de la caz la caz. Astfel, în vederea identificării interconexiunilor economice, instituțiile de credit trebuie să se bazeze în primul rând pe experiența ofițerilor de credit și a managerilor de risc. Organele cu funcție de supraveghere și organele cu funcție de conducere trebuie să se asigure că instituția de credit dispune de proceduri adecvate pentru identificarea interconexiunilor economice iar managerii de risc și ofițerii de credit sunt bine instruiți în acest sens. Instituțiile de credit trebuie, de asemenea, să monitorizeze modificările în ceea ce privește interconexiunile, cel puțin cu ocazia revizuirilor periodice ale creditelor și când se planifică creșterea semnificativă a creditării.

43. Un punct esențial în cadrul procesului este momentul înregistrării pentru prima dată a unei expuneri față de un client, sau momentul în care, pentru prima dată, o expunere atinge un nivel care necesită tratament individual din partea instituției de credit. La acest moment, în mod normal este implicat un ofițer de credit care intră în contact direct cu clientul. Această ocazie trebuie folosită pentru a colecta informații relevante în identificarea clienților aflați în legătură.

44. În mod normal, cele mai mari expuneri ale instituției de credit sunt alocate ofițerilor de credit dedicați urmării periodice a clientului. Aceasta include contactul personal precum și controlul conturilor și al rapoartelor. Colectarea informațiilor

pentru a obține o mai bună înțelegere a activității clientului și a posibilelor dependențe reprezintă o etapă normală în derularea activității bancare în condiții prudente.

45. Instituția de credit trebuie să analizeze, de exemplu, diversitatea bazei de clienți/chiriași a clienților săi. În situațiile în care instituția de credit a identificat o interconexiune, aceasta trebuie să obțină informații referitoare la cealaltă/celelalte entitate/entități din grupul de clienți aflați în legătură, dacă este necesar, pentru a se putea forma o opinie cu privire la bonitatea clientului său. Cu toate acestea, instituția de credit nu este obligată să investigheze dacă cealaltă entitate cu care clientul său este interconectat, face parte din alte grupuri de clienți aflați în legătură, cât timp entitatea respectivă nu este client al instituției de credit.

46. Fără a aduce atingere celor de mai sus, toate interconexiunile cunoscute de instituția de credit trebuie luate în considerare, indiferent de mărimea expunerii. Întrucât identificarea interconexiunilor depinde, pe de o parte de raționamentul economic, iar pe de altă parte de informațiile disponibile sau obținute de instituția de credit utilizând toate resursele disponibile, există totuși posibilitatea ca instituții de credit diferite să ajungă la rezultate diferite cu privire la aceleași entități. De la caz la caz, Banca Națională a României – Direcția Supraveghere poate pune în discuție astfel de diferențe.

PARTEA a 3-a

Tratamentul expunerilor față de schemele cu active suport potrivit art.5 din Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010

47. Expunerile pot proveni nu numai din investiții directe ale instituțiilor de credit dar și din investiții în scheme² care, la rândul lor, investesc în active suport. În consecință, atunci când o instituție de credit investește într-o schemă, ea este expusă, pe de o parte, la riscul asociat administratorului/ depozitarului schemei și, pe de altă parte, la riscul de credit și riscul de piață aferente activelor suport ale schemei. Astfel, în mod ideal, activele suport ale schemei ar trebui întotdeauna să fie luate în considerare la calcularea expunerilor pentru scopul expunerilor mari.

² Cum sunt organismele de plasament colectiv (OPC-uri) și finanțări structurate/vehicule de finanțare structurată (spre exemplu, operațiunile de securitizare)

48. *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* prevede, la art.5, tratamentul expunerilor față de active suport.

49. Pentru scopurile expunerilor mari, art.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* prevede în mod clar că instituțiile de credit trebuie să evalueze separat schemele cu active suport în vederea determinării existenței grupurilor de clienți aflați în legătură. Instituțiile de credit trebuie să evalueze dacă schema însăși, activele sale suport sau ambele se află în legătură cu clienții instituțiilor de credit (inclusiv cu alte scheme) și în consecință, trebuie grupate împreună cu respectivii clienți aflați în legătură pentru scopurile cerințelor expunerilor mari. Art.5 nu prevede însă, în ce condiții instituția de credit trebuie să evalueze fie schema, fie expunerile suport, fie ambele. De asemenea, art.5 nu prevede pentru instituțiile de credit opțiunea de a alege între aceste trei opțiuni, dar cere acestora să decidă, având în vedere „substanța economică și riscurile inerente structurii operațiunii”, care abordare este cea mai potrivită pentru o anumită schemă. Mai mult, art.5 nu explică ce ar trebui să facă o instituție de credit dacă metoda *look-through* nu este posibilă sau este prea împovărătoare.

50. În situația în care instituțiile de credit nu tratează în mod consecvent (sau prudent) expunerile față de scheme cu active suport pentru scopurile determinării existenței grupurilor de clienți aflați în legătură, aceasta poate conduce la creșterea riscului de a depăși limitele aferente expunerilor mari, ceea ce, în conexiune cu dificultățile de rambursare ale respectivilor clienți, poate avea consecințe sistemice negative.

A. Principiile de bază ale instrucțiunilor

51. Prezentele instrucțiuni au la bază următoarele principii:

- asigurarea unor îndrumări prudentiale cuprinzătoare pentru diferite tipuri de scheme cu active suport;
- abordarea *look-through* este considerată a fi cea mai sensibilă la risc pentru determinarea interconexiunilor dintre activele suport și clienții instituției de credit, întrucât furnizează cel mai prudent tratament din perspectiva expunerilor mari;
- deoarece abordarea *look-through* nu este întotdeauna posibilă sau fezabilă, este necesară furnizarea de abordări prudente alternative adecvate în astfel

de situații. În cadrul acestor abordări, gradul mai mare de incertitudine ar trebui să se reflecte într-un tratament mai conservator.

- luarea în considerare în mod adecvat a granularității schemelor, a semnificației expunerilor și a situațiilor în care instituțiile de credit pot evalua în mod clar dacă clienții necunoscuți sunt diferiți și nu se află în legătură cu alți clienți din portofoliul instituției de credit;
- riscul care aparține schemei însăși ar trebui recunoscut, indiferent de existența interconexiunilor între activele suport și alte scheme sau expuneri directe față de clienți.

B. Tratamentul schemelor cu active suport

52. Pierderile potențiale aferente schemelor cu active suport pot rezulta din două surse: riscul aferent schemei însăși și riscul aferent activelor suport ale schemei. Art.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* specifică în mod clar că aceste două surse de risc trebuie luate în considerare la stabilirea existenței grupului de clienți aflați în legătură. Natura diferită a celor două surse de risc implică faptul că factori diferiți trebuie luați în considerare la evaluarea importanței riscurilor ce rezultă din fiecare sursă fiind necesară, în consecință, aplicarea abordării *look-through* pentru a ține sub control riscul aferent activelor suport sau limitarea investițiilor într-o anumită schemă pentru a ține sub control riscul aferent schemei însăși. În cazul riscului ce rezultă din activele suport, un factor important îl constituie gradul de diversificare în cadrul schemei. În ceea ce privește riscul ce rezultă din schema însăși, un factor important de luat în considerare îl constituie cadrul legal aplicabil administratorilor fondurilor.

53. Deși este de preferat aplicarea abordării *look-through* în locul unui tratament mai conservator, decizia privind cea mai adecvată abordare în cazul unei anumite scheme este lăsată la latitudinea instituției de credit.

54. Instituțiile de credit trebuie să utilizeze, oricând este fezabil, abordarea cea mai sensibilă la risc și trebuie să demonstreze Băncii Naționale a României că respectiva alegere nu a fost influențată de considerente de natura arbitrajului de reglementare. Decizia instituției de credit trebuie să fie justificată de raportul dintre riscul corespunzător schemei din perspectiva depășirii limitei expunerilor mari, pe de o parte, și costul diminuării riscului respectiv prin utilizarea metodei *look-through*, pe

de altă parte. De exemplu, dacă o instituție de credit face o investiție, care reprezintă 5% din fondurile proprii, într-un fond al cărui portofoliu are un grad ridicat de granularitate și o componentă dinamică, contribuția marginală a acestei scheme la riscul de credit idiosincratic neașteptat al instituției de credit poate fi scăzută, în timp ce costul unei abordări *look-through* integrale poate fi ridicat. În sens invers, dacă instituția de credit investește într-un fond al cărui portofoliu are un grad ridicat de granularitate și o componentă dinamică, contribuția acestei scheme la riscul de credit idiosincratic neașteptat al instituției de credit ar putea fi semnificativ, în timp ce costul unei abordări *look-through* integrale este posibil să nu fie foarte ridicat. Astfel, în cel de-al doilea caz, instituțiile de credit ar trebui să utilizeze abordarea *look-through*, în caz contrar trebuind să ofere o justificare detaliată a deciziei lor.

55. Atunci când o instituție de credit nu poate demonstra că nu există interconexiuni între clienții săi și activele suport ale unei scheme, tratamentul prudential nu poate permite ca expunerile și schema respectivă să fie considerate contrapartide independente. O asemenea abordare ar favoriza arbitrajul de reglementare deoarece numărul de scheme din cadrul portofoliului unei instituții de credit nu ar fi limitat, existând riscul multiplicării acestora în mod neîngrădit. În acest fel, instituția de credit ar putea oricând să evite depășirea limitei expunerilor mari prin operarea de mici investiții în cadrul unui număr mare de scheme. Din această cauză, toate expunerile necunoscute din cadrul schemelor trebuie considerate ca aparținând unui singur grup de clienți aflați în legătură. Deși o astfel de abordare ar pierde din vedere posibilitatea existenței de legături între expunerile necunoscute și portofoliul instituției de credit, limitarea investițiilor în scheme pentru care abordarea *look-through* nu este posibilă ori fezabilă, este suficient de restrictivă și diminuează potențialul risc idiosincratic al unui client sau grup de clienți aflați în legătură.

56. Soluțiile de rezervă prevăzute mai jos reflectă gradul mare de incertitudine inerent expunerilor necunoscute (sau întregii scheme) prin oferirea unui tratament conservator care consideră toate expunerile suport necunoscute și toate schemele ca aparținând unui grup separat de clienți aflați în legătură, deși gradul de conservatorism ar varia de la caz al caz. Pentru o instituție de credit care investește în principal în fonduri de investiții cu portofolii dinamice și grad ridicat de granularitate (care, de altfel, nu ar scădea sub pragul de 5%, așa cum este prevăzut la pct.60), o asemenea abordare ar fi conservatoare, în timp ce pentru o altă instituție de credit care în mod normal nu investește în scheme dar decide să utilizeze o schemă pentru a eluda

regulile aferente expunerilor mari prin investirea într-o schemă cu un activ sau foarte puține active în care instituția de credit deja a investit în mod direct până la nivelul de 25% din fondurile proprii, asemenea abordare nu ar fi deloc conservatoare. Astfel, așa cum a fost menționat mai înainte, este important ca instituțiile de credit să fie capabile să demonstreze Băncii Naționale a României că aspectele de natura arbitrajului de reglementare nu au afectat decizia de a utiliza sau nu abordarea *look-through*.

57. Totuși, soluția de rezervă permite instituțiilor de credit să trateze toate expunerile suport ale unei scheme care pot fi identificate, în conformitate cu regulile normale.

58. Un aspect important în contextul abordării *look-through* îl constituie modificarea în cadrul activelor suport din cadrul unei scheme. În cazul portofoliilor statice, în care activele suport nu se schimbă în timp, evaluarea poate fi făcută o singură dată fără a fi nevoie de o monitorizare ulterioară. În cazul portofoliilor dinamice, tratamentul este mai complicat întrucât porțiuni relative ale activelor suport, precum și compoziția schemei însăși, se pot schimba. În aceste cazuri, abordarea *look-through* sau abordarea *look-through* parțială trebuie să fie întotdeauna însoțite de monitorizarea continuă a compoziției schemei. În acest context, termenul „continuă” presupune faptul că frecvența de monitorizare trebuie să fie adecvată pentru frecvența și gradul de semnificație al modificărilor în ceea ce privește activele suport din cadrul schemei.

59. Mai mult decât atât, un tratament prudential trebuie să ia în considerare faptul că este posibil să existe interconexiuni și între activele suport ale diferitelor scheme sau chiar între scheme.

60. Ca urmare a celor prezentate mai sus, în scopul determinării interconexiunilor dintre activele suport ale unei scheme și alți clienți, pentru tratamentul expunerilor față de scheme cu active suport, potrivit art.5 din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010*, instituțiile de credit trebuie să aplice următoarele abordări sau combinații de abordări:

- a) abordarea *look-through* integrală: Instituția de credit poate identifica și monitoriza în timp toate expunerile din cadrul unei scheme și le poate aloca clientului/clienților sau grupului/grupurilor de clienți aflați în legătură.
- b) abordarea *look-through* parțială: Instituția de credit poate utiliza abordarea *look-through* pentru un anumit număr de expuneri ale unei scheme și le poate aloca clientului/clienților sau grupului/grupurilor de clienți aflați în legătură.

Expunerile rămase trebuie tratate ca expuneri necunoscute potrivit lit.c) de mai jos.

- c) expuneri necunoscute: Toate expunerile necunoscute (inclusiv în cazul schemelor pentru care instituția de credit nu utilizează abordarea *look-through* prin nicio metodă dintre cele descrise anterior și care nu au un grad suficient de ridicat de granularitate) trebuie tratate ca reprezentând un singur risc și, în consecință, vor fi considerate ca fiind asumate față de un singur client necunoscut. O schemă poate fi considerată ca având un grad suficient de ridicat de granularitate dacă cea mai mare expunere este mai mică de 5% din totalul schemei.
- d) abordarea bazată pe structură: Dacă o instituție de credit poate să se asigure (de exemplu prin intermediul mandatului OPC-ului) că activele suport ale schemei nu sunt în legătură cu nicio altă expunere directă sau indirectă din portofoliul instituției de credit (inclusiv alte scheme) a cărei valoare este mai mare de 2% din fondurile proprii, instituția de credit poate trata aceste scheme ca și clienți separați care nu se află în legătură.

Instituțiile de credit trebuie să ia în considerare separat riscul corespunzător schemei, în plus față de riscul rezultat din activele suport. Astfel, investițiile în scheme individuale (inclusiv grupul expunerilor necunoscute menționat la lit.c)) trebuie limitate la 25% din fondurile proprii conform art.9 alin.(1) din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010*.

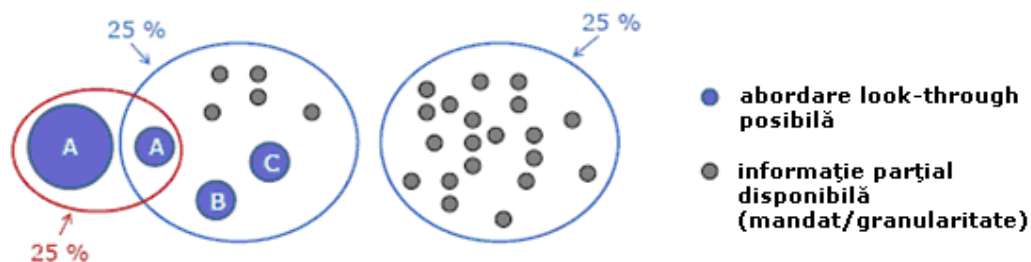
61. În contextul aplicării metodelor de mai sus, instituțiile de credit trebuie să respecte următoarele principii:

- pentru fondurile de investiții care investesc în alte fonduri de investiții (*funds of funds*), criteriul referitor la *granularitate* poate fi aplicat la nivelul activelor suport ale fondurilor de investiții suport.
- monitorizarea trebuie desfășurată pe bază continuă, dar cel puțin o dată pe lună.
- dacă o instituție de credit are informații referitoare la interconexiunile dintre activele suport ale unei scheme, acestea trebuie recunoscute pentru scopurile stabilirii existenței unui *grup de clienți aflați în legătură*. Totuși, nu există o

cerință pentru analizarea aprofundată a interconexiunilor dintre respectivele active suport.

- sumele aferente expunerilor respective trebuie incluse doar proporțional cu procentul interesului deținut de instituția de credit în cadrul schemei.
- până la 31 decembrie 2015, instituțiile de credit pot trata schemele în care s-a investit înainte de 31 ianuarie 2010 potrivit tratamentului schemelor care era aplicabil înainte de 31 decembrie 2010.

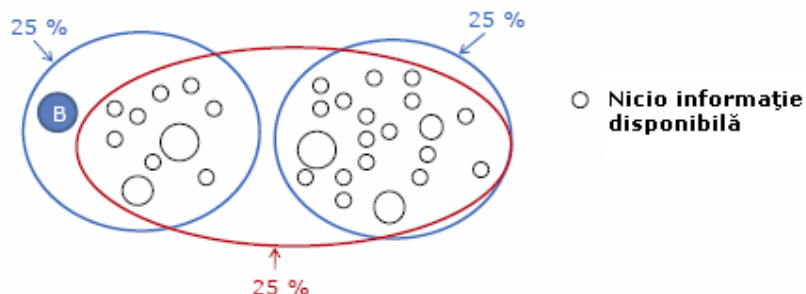
62. Pentru o mai clară înțelegere a conceptelor utilizate (abordarea *look-through* parțială, portofolii cu grad ridicat de granularitate, abordarea bazată pe structură) prezentăm exemple ilustrative privind „clienți necunoscuți individuali”:

63. Exemplul de mai sus prezintă în partea stângă o schemă pentru care se aplică abordarea *look-through* parțială. Instituția de credit a identificat contrapartidele (expunerile) A, B și C din cadrul schemei. Deoarece instituția de credit are, de asemenea, în portofoliul ei o expunere față de A, trebuie să adune aceste două expuneri (cercul mic A și cercul mare A) pentru scopurile expunerilor mari. Expunerile B și C nu au corespondent în portofoliul instituției de credit și pot fi tratate ca expuneri separate. Celelalte expuneri necunoscute ale schemei (cercurile gri din schema din stânga) trebuie tratate ca un client necunoscut. Schema din partea dreaptă reprezintă un exemplu în care instituția de credit aplică „abordarea bazată pe structură”. În acest exemplu, instituția de credit nu are informații despre contrapartidele din cadrul schemei dar poate totuși să se asigure că acestea nu sunt în legătură cu nicio expunere directă sau indirectă din portofoliul ei (inclusiv alte scheme) mai mari de 2% din fondurile proprii. În acest caz, instituția de credit poate trata schema ca și client separat care nu se află în legătură. Totuși, pentru ambele

scheme rămâne aplicabilă regula generală, și anume că orice schemă este, în general, supusă limitei de 25% din fondurile proprii.

64. Pentru o mai clară înțelegere a cazului de „tratate ca și un singur client necunoscut” prezentăm un exemplu în acest sens:

65. Exemplul de mai sus prezintă două scheme. Pentru schema din partea stângă se aplică abordarea *look-through* parțială. Instituția de credit a identificat contrapartida (expunerea) B din cadrul schemei. Expunerea B nu are corespondent în portofoliul instituției de credit, astfel că aceasta poate fi tratată ca o expunere individuală. Pentru celelalte expuneri din cadrul ambelor scheme (cele cu cercuri) nu există informații disponibile. În consecință, aceste expuneri trebuie considerate împreună și tratate ca și un singur client necunoscut. Totuși, pentru ambele scheme rămâne aplicabilă regula generală, și anume că orice schemă este, în general, supusă limitei de 25% din fondurile proprii.

C. Tratatamentul produselor segmentate pe tranșe

66. În cazul expunerilor de tip „finanțare nestructurată”, pierderea rezultată în urma manifestării stării de nerambursare a contrapartidelor din cadrul schemei este proporțională cu investiția directă în activele suport. În cazul produselor de tip „finanțare structurată” sau în cazul vehiculelor de intermediere a finanțărilor structurate, calcularea pierderilor depinde și de îmbunătățirea/ameliorarea calității creditului asociată anumitor tranșe. În măsura în care respectivele îmbunătățiri/ameliorări se aplică cu respectarea prevederilor legale, acestea trebuie luate în considerare pentru scopurile expunerilor mari într-o manieră consecventă cu cadrul de diminuare a riscului de credit aferent expunerilor mari. Tratatamentul propus recunoaște diminuarea riscului de credit pe care subordonarea tranșelor o oferă structurii, aceasta fiind consecventă cu cerința generală adresată instituțiilor de credit de a utiliza abordarea cea mai sensibilă la risc din punctul de vedere al fezabilității.

Astfel, datorită îmbunătățirii calității creditului, tranșele beneficiază de diminuarea riscului de credit aferent expunerilor mari.

67. Raționamentul tratamentului propus este următorul: pentru orice poziție dată pe care un investitor o poate deține într-o securitizare, există o protecție ce derivă din tranșele subordonate, egală cu mărimea respectivei subordonări. Indiferent care expunere suport ajunge prima în stare de nerambursare, o anumită poziție va fi întotdeauna protejată de tranșele junior, cu valoarea egală cu mărimea acestora din urmă. Astfel, expunerea inițială față de o contrapartidă dată trebuie „ajustată” și diminuată cu o valoare egală cu mărimea tuturor tranșelor junior. În acest caz, ajustarea depinde de procentul cu care se investește în tranșa respectivă.

68. În cazul portofoliilor caracterizate printr-un grad ridicat de granularitate, în care mărimea fiecărei contrapartide este mai mică decât mărimea tranșei ce suportă prima pierdere, tratamentul presupune ca investitorii în tranșa ce suportă prima pierdere să recunoască o expunere mare egală cu fiecare contrapartidă suport, iar investitorii în tranșa senior să nu recunoască nicio expunere mare.

69. Analiza trebuie desfășurată pentru fiecare tranșă în care instituția de credit deține o poziție.

70. Tratamentul trebuie să fie dinamic întrucât limitele variază pe măsură ce pierderile afectează portofoliul suport. În consecință, este necesară evaluarea continuă a performanței schemei (a se vedea exemplul 1 de mai jos).

71. Cu toate acestea, există două motive pentru care este de dorit să fie adăugată o abordare conservatoare în procesul de recunoaștere a efectului de diminuare a riscului de credit. În primul rând, reevaluarea portofoliului pe baze continue, nu este întotdeauna accesibilă. Este posibil ca tranșa care suportă prima pierdere să se epuizeze iar instituția de credit care a investit în tranșa de rang superior să nu fi recunoscut la timp acest lucru pentru scopurile expunerilor mari. Din acest motiv, este necesară clarificarea standardelor de administrare a riscului pe care trebuie să le îndeplinească instituțiile de credit pentru a beneficia de astfel de efecte de diminuare a riscului de credit.

72. În al doilea rând, există riscul ca, în urma reevaluării, în contextul epuizării tranșei ce suportă prima pierdere, unele poziții înregistrate față de anumite contrapartide să poată ajunge să depășească limitele expunerilor mari (deoarece efectul de diminuare a riscului de credit pe seama tranșei ce suportă prima pierdere a dispărut). Instituția de credit poate fi astfel forțată să-și reducă expunerea pentru a

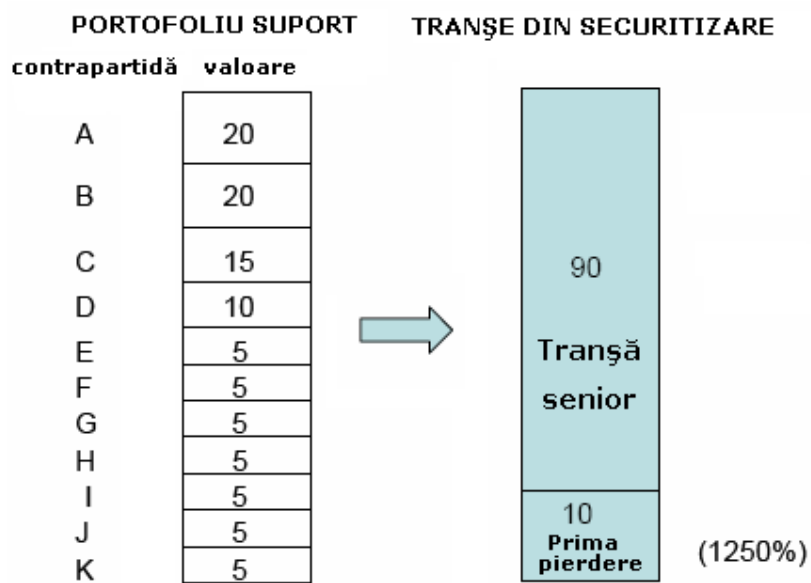
respecta limitele indiferent de condițiile pieței, în acest caz existând riscul de a vinde în pierdere (aceasta depinzând de cât de lichid este instrumentul). Diferențierea tranșelor deținute de instituție de credit o protejează într-o anumită măsură de a înregistra pierderi.

73. Următoarele exemple prezintă cum funcționează acest tratament în cadrul diferitelor abordări. Exemplele se referă doar la riscul de credit ce rezultă din activele suport, fără a se referi la riscul ce rezultă din schema însăși.

EXEMPLUL 1

A. ABORDAREA LOOK-THROUGH INTEGRALĂ (acest exemplu prezintă cazul în care se utilizează abordarea *look-through*)

Structura produsului este următoarea:

Presupunem că Instituția 1 a investit 90 unități în tranșa senior iar Instituția 2 a investit 10 unități în tranșa ce suportă prima pierdere.

Tratamentul pentru scopurile expunerilor mari este următorul:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

0 unități față de debitorii D – K

5 unități față de debitorul C

10 unități față de debitorii A și B

Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 2 recunoaște:

5 unități față de debitorii E – K

10 unități față de debitorii A – D

Presupunem că în perioada următoare contrapartida K intră în stare de nerambursare și se înregistrează o pierdere de 5 unități. În acest caz, odată ce această pierdere este cunoscută, instituțiile 1 și 2 trebuie să reevalueze expunerile. Astfel, imediat după intrarea în stare de nerambursare:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

0 unități față de debitorii E – J

5 unități față de debitorul D

10 unități față de debitorul C

15 unități față de debitorii A și B

Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 2 recunoaște:

5 unități față de debitorii A – J

B. ABORDAREA LOOK-THROUGH PARȚIALĂ

Acest exemplu presupune că numai contrapartidele A și B sunt cunoscute, iar pentru restul contrapartidelor instituțiile au cunoștință doar de faptul că valoarea maximă investită este 20.

Tratamentul pentru scopurile expunerilor mari este următorul:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

10 unități față de debitorii A și B

10 unități de adăugat la restul de expuneri necunoscute

Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 2 recunoaște:

10 unități față de debitorii A și B

10 unități de adăugat la restul de expuneri necunoscute

C. ABORDAREA BAZATĂ PE STRUCTURĂ

Acest exemplu presupune că nicio contrapartidă nu este cunoscută, că instituțiile de credit au cunoștință doar de faptul că valoarea maximă de investit în fiecare contrapartidă este 20 unități iar contrapartidele pot aparține numai sectorului farmaceutic și instituțiile de credit nu mai au alte investiții directe ori indirecte în acest sector.

Tratamentul pentru scopurile expunerilor mari este următorul:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

10 unități față de schemă (niciun efect deoarece o expunere față de schemă în valoare de 90 unități este deja recunoscută)

Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 2 recunoaște:

10 unități față de schemă (niciun efect deoarece o expunere față de schemă în valoare de 10 unități este deja recunoscută)

D. ABORDAREA REZIDUALĂ

Acest exemplu presupune că nicio contrapartidă nu este cunoscută și că instituțiile de credit nu cunosc valoarea maximă investită în fiecare contrapartidă și nici nu se cunoaște natura (structura) investițiilor.

Tratamentul pentru scopurile expunerilor mari este următorul:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

90 unități de adăugat la expunerile necunoscute

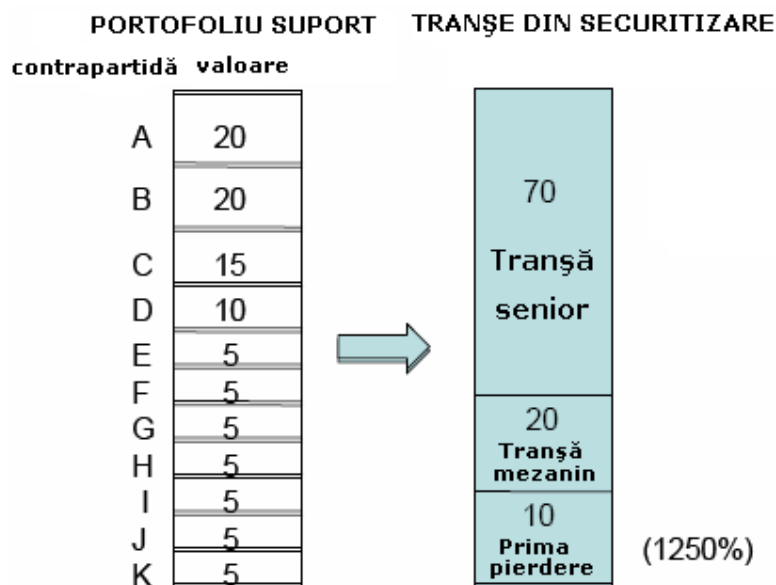
Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 2 recunoaște:

10 unități de adăugat la expunerile necunoscute

Exemplele următoare prezintă implementarea abordării *look-through* integrală în cazul structurilor mai complexe:

EXEMPLUL 2

În acest exemplu se adăugă structurii o tranșă mezanin și este utilizată o ajustare de 50% pentru a determina efectul diminuării riscului de credit conferit de tranșa mezanin. Reducerea de 50% este utilizată doar pentru scopuri de exemplificare, în realitate această reducere depinzând de riscurile menționate anterior, respectiv: 1) întârzierea declanșării procesului de evaluare și 2) pierderi care pot rezulta din recompunerea impusă a portofoliului ca urmare a epuizării primei tranșe, fiind dată apariția bruscă a depășirii limitelor expunerilor mari.

Tratamentul pentru scopurile expunerilor mari este următorul:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

0 unități față de debitorii A – K

Referitor la tranșa mezanin, Instituția 2 recunoaște:

0 unități față de debitorii E – K

5 unități față de debitorul D

10 unități față de debitorul C

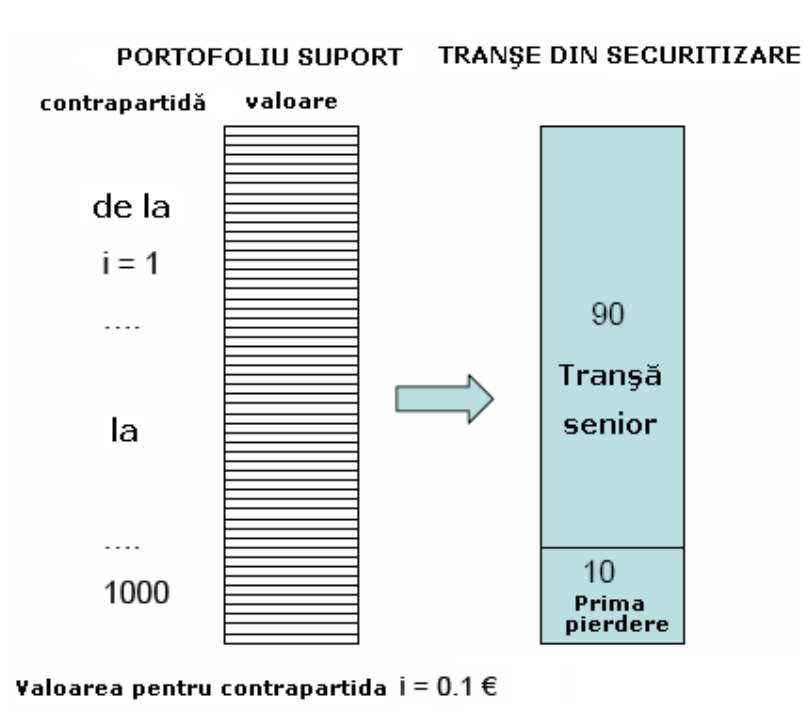
15 unități față de debitorii A și B

Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 3 recunoaște:

5 unități față de debitorii E – K

10 unități față de debitorii A – D

EXEMPLUL 3

Tratamentul pentru scopurile expunerilor mari este următorul:

Referitor la tranșa senior, Instituția 1 recunoaște:

0 unități față de debitorii I = 1 la 1000

Referitor la tranșa ce suportă prima pierdere, Instituția 2 recunoaște:

0,1 unități față de debitorii I = 1 la 1000

74. Datorită varietății și diversității produselor de tip „finanțare structurată” sau a vehiculelor de intermediere a finanțărilor structurate, este necesar ca trăsăturile caracteristice ale fiecăreia să fie luate în considerare în mod corect în contextul implementării principiilor prezentelor instrucțiuni.